

UUT

USKONTOJEN UHRIEN TUKI UUT RY
Selvityksiä 1 | 2014. Julkaistu 3.5.2014.
www.uut.fi

Joni Valkila & Jari-Pekka Peltoniemi

JEHOVAN TODISTAJIEN OIKEUSKOMITEOIDEN TOIMINTA JA KARTTAMISRANGAISTUKSET

”Rakkaudellinen järjestely” vai rikos ihmisyyttä vastaan?

”Jokainen arvostelu ja syytös tuntui puukoniskulta.”

NIMIMERKKI FLIP OF A COIN IS ALL THAT'S DIVINE

SISÄLTÖ

1. Johdanto	4
2. Taustaa: Mitä tiedämme Jehovan todistajista?	5
3. Aineisto ja menetelmät	7
4. Oikeuskomiteoiden toiminta	7
5. Jehovan todistajien ohjeet karttamisesta	9
6. Kokemuksia oikeuskomiteoista ja karttamisesta	10
6.1. Karttamisrangaistuksen vakavat emotionaaliset seuraukset	11
6.2. Jehovan todistajien piittaamattomuus henkilötietolaista	19
6.3. Entisten vanhimpien kokemuksia oikeuskomiteoista	20
7. Johtopäätökset	21
Lähteet	23
Liite 1.	24

1. JOHDANTO

Tämä selvitystyö kertoo Jehovan todistajien sisäisestä oikeusjärjestelmästä, jossa ihmisiä kuulustellaan nk. oikeuskomiteoissa heidän synneistään ja langetetaan rangaistuksia. Selvityksemme osoittaa, että synnintekijöinä pidettyjä ahdistellaan, kiusataan, häpäistään julkisesti ja eristetään läheisistään.

Oikeuskomiteat langettavat karttamisrangaistuksia. Karttaminen merkitsee sitä, että yhteisöstä eroavan tai erotetun kanssa ei saa puhua, eikä häntä saa edes tervehtiä. Myös perheenjäsenten ja sukulaisten edellytetään karttavan entistä jäsentä (karttamista ei kuitenkaan vaadita silloin kun perheenjäsenet asuvat saman katon alla). Koska Jehovan todistajat elävät melko eristyneinä oman yhteisönsä sisällä, karttamisrangaistus merkitsee monille kaikkien läheisten ihmissuhteiden menettämistä (Johanneksen poika, 2014).

Jehovan todistajien karttamismenettely aiheuttaa ihmisille syvää kipua ja voi johtaa terveyden menettämiseen ja syrjäytymiseen. Lapsuudesta asti luodut ihmissuhteet perheessä ja suvussa ovat tärkeitä koko elämän. Näiden ihmissuhteiden riistäminen joltakulta on äärimmäistä julmuutta (Omat polut, 2011).

Psykologi Kipling Williamsin (2001) mukaan läheistensä hylkäämäksi tuleminen aiheuttaa kipua, ahdistusta, vihantunteita, masennusta, itsekunnioituksen häviämistä, immuunijärjestelmän heikkenemistä, haavaumia ja tunteita elämän merkityksettömyydestä. Läheisistä eristäminen on siis väkivaltaa, joka sattuu aivan samoin kuin fyysinen väkivalta. Eristämisen seurauksena ihminen saattaa menettää terveytensä ja elämänsä hallinnan mikä on johtanut vakaviin mielenterveyden häiriöihin ja itsemurhiin.

Tämä selvitystyömme perustuu 18 entisen Jehovan todistajan kokemuksiin oikeuskomiteoiden toiminnasta ja karttamisesta. Julkaisemme nämä kertomukset kokonaisuudessaan internetissä osoitteessa <http://johanneksenpoika.fi/oikeuskomitea/kokemuksia.html>. Kokemuksista neljä on entisten Jehovan todistaja -vanhinten kirjoittamia. He kertovat oikeuskomiteoista ”tuomareiden” näkökulmasta.

Karttaminen ja oikeuskomiteat polkevat useita ihmisoikeuksia. Jehovan todistajilla ei ole todellista mielipiteen- tai sananvapautta, koska Jehovan todistajien toiminnan arvosteleminen johtaa karttamiseen. Jehovan todistajilla ei myöskään ole vapautta osallistua demokraattisen yhteiskunnan toimintaan, koska politiikkaan osallistuminen on karttamisrangaistuksen uhalla kiellettyä. Jehovan todistajilla ei ole uskonnonvapautta, koska eroaminen Jehovan todistajista tai liittyminen toiseen uskontoon johtaa karttamisrangaistukseen. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöillä ei ole minkäänlaisia oikeuksia Jehovan todistajien sisällä vaan heitä rangaistaan läheistensä menettämällä mikäli heidän seksuaali-identiteettinsä paljastuu.

Jehovan todistajien jäsenyys ei suurimmalle osalle yhteisön jäsenistä ole oma valinta vaan he kasvavat yhteisön jäseniksi lapsuudesta saakka. Näin ollen ei voida väittää, että ihmiset tekevät henkilökohtaisen valinnan luopuessaan halustaan osallistua yhteiskunnan toimintaan, oikeudestaan vaihtaa uskontoa tai uskomuksiaan tai vapaudestaan käyttäytyä seksuaalisesti siten kuin haluavat. Silloinkin kun henkilö liittyyessään Jehovan todistajiin ymmärtää luopuvansa näistä ihmisoikeuksista, uskonyhteisön johtajat syyllistyvät silti näiden oikeuksien polkemiseen.

Oikeuskomiteat ja karttamisrangaistukset johtavat siihen, että jotkut ovat Jehovan todistajia vaikka eivät haluaisi sitä. Uskonnosta eroaminen johtaisi läheisten ihmissuhteiden katkeamiseen jolloin jotkut valitsevat mieluummin uskonnon jäsenyyden vastoin tahtoaan.

Jehovan todistajien järjestö on hyvin hierarkkinen ja tiukasti ylhäältä alaspäin johdettu. Oikeuskomiteoiden toiminnassa ja karttamisessa ei ole kyse seurakuntien itsenäisestä toiminnasta vaan toiminta on tiukasti säädeltyä ylimmän johdon taholta. Oikeuskomiteoiden toiminnasta ja karttamisesta on esimerkiksi olemassa tarkat kirjalliset ohjeet.

Lähes kaikki Jehovan todistajat ovat menettäneet läheisiään karttamisen seurauksena. Karttamisesta kärsivät siis paitsi kartetut myös karttajat, joilla ei ole mahdollisuutta tehdä henkilökohtaista ratkaisua siitä haluavatko he karttaa yhteisön entistä jäsentä vai eivät. Karttamista pidetään yllä karttamisrangaistuksen uhalla: Jehovan todistajaa, joka ei karta entistä jäsentä voidaan rangaista karttamisrangaistuksella.

Tämä selvitystyö julkaistaan samanaikaisesti kun Helsingin Sanomien kuukausiliite käsittelee tätä aihetta (Nousiainen, 2014). Suuntaamme tämän selvitystyön oikeusministerille ja pyydämme, että hän ryhtyy toimiin sen selvittämiseksi miten tähän Jehovan todistajien toimintaan voitaisiin puuttua ihmisten suojelemiseksi heidän terveyttään uhkaavalta väkivallalta.

2. TAUSTAA: MITÄ TIEDÄMME JEHOVAN TODISTAJISTA?

Jehovan todistajista on olemassa varsin vähän akateemista tutkimusta, mikä on hieman yllättävää ottaen huomioon, että kyseessä on melko suuri maailmanlaajuinen uskonnollinen liike, jolla on hyvin suuri vaikutusvalta jäsenistöön ja melkoisen jyrkkiä fundamentalistisia näkemyksiä.

Uskontojen uhrien tuki UUT ry julkaisi syyskuussa 2013 selvitystyön lasten

oikeuksien toteutumisesta Jehovan todistajien keskuudessa (Valkila & Peltoniemi, 2013). Selvityksessä kerrotaan joitakin taustatietoja Jehovan todistajien yhteisöstä. Kertaamme tästä joitakin näistä piirteistä.

Pew Forumin Yhdysvalloissa tekemän tutkimuksen mukaan Jehovan todistajat edustavat sikäläisessä uskonnollisessa kentässä ääripäitä monissa asioissa. Kun vertaillaan Yhdysvaltojen 12 suurimman uskonnon edustajia, Jehovan todistajat ovat vähiten koulutettuja, vähiten ansaitsevia, he suhtautuvat kaikkein kielteisimmin homoseksuaalisuuteen ja aborttiin, heidän joukossaan on vähiten evoluution hyväksyviä, eniten niitä jotka pitävät uskontoa elämässään ”erittäin tärkeänä”, eniten niitä, jotka uskovat ”enkeliä ja demonien toimivan aktiivisesti maailmassa”, vähiten niitä, jotka tuntevat olevansa turvassa rikollisuudelta ja terrorismilta ja eniten päivittäin rukoilevia. Peräti 80 % Jehovan todistajina itseään pitävistä vastasi myöntävästi väitteeseen ”uskontoni on ainoa oikea, ikuisen elämään johtava tie,” kun kaikkien uskontojen edustajista keskimäärin 24 % ajatteli oman uskontonsa olevan ainoa oikea (Pew Forum, 2008: 119–207).

Sosiologi Andrew Holdenin (2002:1) mukaan ”Jehovan todistajat on maailman kieltävä, puritaaninen uskonto, joka väittää monopolisoivansa totuuden”. Jehovan todistajien käsitysten mukaan nykyinen paha ja epäoikeudenmukainen maailma korvataan pian täydellisellä uudella maailmalla. Yhteisö odottaa pian tapahtuvaa hyvän ja pahan viimeistä taistelua, Harmagedonia, jossa hyvyys ja oikeudenmukaisuus voittavat lopullisesti (Holden, 2002:8,9, 86).

Jehovan todistajat tarjoavat sanomallaan toivoa, turvallisuutta ja varmuutta ihmisille, jotka elävät epävarmassa maailmassa. Viesti on saavuttanut vastakaikua. Noin 140 vuodessa Jehovan todistajat ovat rakentaneet maailmanlaajuisen organisaation, jolla on noin kahdeksan miljoonaa saarnamiestä ja -naista. Sen vuotuisen suurimpaan kokoontumiseen osallistuu maailmanlaajuisesti noin 19 miljoonaa ihmistä. Suomessa on noin 19 000 ovelta ovelta -saarnaamistyöhön osallistuvaa yhteisön jäsentä ja vuoden tärkeimmässä kokoontumisessa läsnäolijoita oli 26 459 vuonna 2012 (JWfacts, 2014a).

Eri uskonyhteisöistä irtautuneiden kokemuksista väitelleen Timosen (2013: 88) mukaan ”tutkimuksessani Jehovan todistajat edustavat selkeimmin absoluuttista eksklusiivisuutta. Keskusjohtoinen ja yhdenmukaisesti organisoitunut järjestö katsoo edustavansa puhdistettua kristinuskkoa ja olevansa ainoa oikea uskonto, kun kristilliset kirkkokunnat puolestaan ovat Saatanan johdossa”. Holden (2002: 32, 33) kuvaa Jehovan todistajien järjestöä sanoilla ”hierarkkinen” ja ”totalitaarinen”.

3. AINEISTO JA MENETELMÄT

Pyysimme entisiä Jehovan todistajia kirjoittamaan kokemuksistaan oikeuskomiteoiden kuulusteluista. Saimme luvan julkaista 18 kertomusta. Osa kirjoitti kokemuksistaan vapaamuotoisesti siten kuin parhaaksi näkivät, osa vastasi kysymysrunkoon, joka on tämän selvityksen liitteenä (liite 1). Tämä selvitystyömme nostaa esille näistä kertomuksista nousevia ongelmia ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta Jehovan todistajien yhteisön sisällä.

Kirjoittajat esiintyvät nimimerkeillä yksityisyyttään suojatakseen, mutta voimme järjestää niin, että esimerkiksi tutkijat tai viranomaiset voivat saada yhteyden näiden kokemusten kirjoittajiin.

Lisäksi kuvaamme oikeuskomiteoiden toimintaa ja karttamista siten kuin ne ohjeistetaan Jehovan todistajien kirjallisessa materiaalissa.

4. OIKEUSKOMITEOIDEN TOIMINTA

Oikeuskomitea perustetaan silloin kun seurakunnassa epäillään jonkun Jehovan todistajan syyllistyneen vakavana pidettyyn syntiin. Oikeuskomitean istunto pidetään suljettujen ovien takana siten, että paikalla on vain syytetty ja yleensä kolme vanhinta, jotka muodostavat oikeuskomitean. Vanhimmat ovat aina miehiä. Koska Jehovan todistajilla ei ole koulutettua ja palkattua papistoa, vanhimmat ovat samantaisia maallikkoja kuin rivijäsenet joiden syntejä he selvittävät. Vanhimmat kuulustelevat syytettyä usein hyvin yksityiskohtaisesti erittäin arkaluontoisista asioista kuten seksistä ja siitä pitääkö henkilö Jehovan todistajien uskontoa ainoana oikeana uskontona. Kuulusteltavat tietävät millaiset panokset ovat pelissä: jos heitä pidetään katumattomina synnintekijöinä heidät voidaan erottaa Jehovan todistajista.

Jehovan todistajista erottamiseen voivat johtaa esimerkiksi seuraavat vakaviksi luokitellut väärinteot: Jehovan todistajien oppien kiistäminen, avioliiton ulkopuolinen seksi, homoseksuaalisuus, kartetun kanssa puhuminen, toistuva verensiirron ottaminen tai verestä valmistettujen lääkkeiden käyttö, abortti, toiseen uskoon liittyminen tai toisen uskonnon harjoittamiseen osallistuminen, petos, varkaus, tupakointi, tappo, murha, uhkapelaaminen, pilkka, valehtelu, alkoholismi, huumeiden käyttö, puoluepolitiikkaan osallistuminen, pyhäpäivien kuten joulun vietto ja asevelvollisuuden suorittaminen (siviilipalvelus on ollut sallitua vuodesta 1996 lähtien). Lisäksi Jehovan todistajista voidaan erottaa vääränlaisen asenteen kuten seurakunnan vanhimmiston halveksunnan vuoksi. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että Jehovan todistajista voidaan erottaa kuka tahansa, josta seurakunnan vanhimmat haluavat päästä eroon (JWfacts, 2014b).

Huomattavaa on, että jotkut melko vähäpätöisiltä vaikuttavat ”synnit” kuten syntymäpäivien vietto tai tupakanpoltto ovat oikeuskomiteoiden näkökulmasta yhtä vakavia kuin murha, perusteita Jehovan todistajista erottamiseen ja karttamisrangaistuksen langettamiseen.

Karttamisrangaistus on elinikäinen. On siis mahdollista, että henkilö kasvaa yhteisön jäseneksi lapsuudestaan saakka, erotetaan esimerkiksi murrosikäisenä yhteisöstä vaikkapa tupakanpolton tai ”vääränlaisen” asenteen vuoksi ja tämän jälkeen hänen vanhempansa, sisaruksensa ja isovanhempansa eivät saa puhua hänen kanssaan loppuelämän ajan.

Kartetun toivotaan yleensä palaavan seurakuntaan. Seurakuntaan palatakseen henkilön pitää kuitenkin suorittaa nöyryyttävä katumusharjoitus: hänen pitää osallistua seurakunnan kahteen viikoittaiseen kokoukseen kuukausien ajan siten, että kukaan ei saa tervehtiä häntä tai puhua hänen kanssaan. Tämän lisäksi hänet erottanut oikeuskomitea kuulustelee kartettua uudelleen sen selvittämiseksi onko synnintekijä katunut tekojaan, pitääkö hän Jehovan todistajia ainoana oikeana uskontona ja sen hallintoelintä Jumalan käyttämänä välikappaleena hengellisen ravinnon jakamiseksi ihmiskunnalle ja lupautuuko hän jälleen hyväksymään kaikki Jehovan todistajien opit ja noudattamaan Jehovan todistajien lukuisia sääntöjä.

Jehovan todistajien vanhimpia opastetaan yksityiskohtaisesti oikeuskomiteoiden toiminnasta vanhinten salaisessa käsikirjassa *Paimentakaa Jumalan laumaa* (julkaistu vuonna 2010). Vanhinten pitää luvata etteivät he anna kirjaa kenellekään tai säilytä sitä siten, että perheenjäsenet voisivat nähdä sen. Kirjan salailussa on menty hyvin pitkälle. Jehovan todistajien vanhimille 7. lokakuuta 2010 lähetetyssä kirjeessä ohjeistetaan vanhimpia kirjan laminoinnissa. Tehtävää ei saa antaa kenellekään sisarelle (siis naispuoliselle Jehovan todistajalle) ja jos työn tekee veli, joka ei ole vanhin, vanhimman pitää olla paikalla valvomassa kun työ tehdään.

Jehovan todistajien rivijäsenet eivät siis saa lukea tätä kirjaa, jonka ohjeiden mukaan heidän elämästään päätetään oikeuskomiteoissa. Kirjan 12 luvusta seitsemän käsittelee synnintekijöiden ojentamista: oikeuskomiteoiden toimintaa, erottamista ja karttamista. Uskontojen uhrien tuki ry:llä on tämä kirja englanniksi. Suomenkielisen version vuotamista verkkoon odotellaan yhä.

Vanhinten opaskirja antaa yksityiskohtaisia ohjeita synnintekijöiden kuulus- teluun. Esimerkiksi raiskatuksi tuleminen ei ole haureutta, mutta on selvitettävä oliko raiskattu osasyllinen: mitkä olosuhteet johtivat raiskaukseen ja viivyteltiinkö asian kertomisessa vanhimille (sivu 59), muun kuin aviopuolison rintojen toistuva hyväily vaatii oikeuskomitean perustamisen (sivu 63), ruuan ahminen (gluttony) on erottamisperuste, sivulla 69 on lihavoituna teksti ”gluttony is determined, not by someone’s size, but by his attitude toward food”. Mikäli syytetty kieltäytyy saapumasta oikeuskomiteaan, komitea voi tehdä ratkaisunsa syyte-

tyn poissa ollessa (sivu 84). Alla on kirjasta lainauksia, jotka kertovat paljon Jehovan todistajien järjestöstä ja sen toimintatavoista:

”If the accused is a married sister, it is best to have her believing husband present for the hearing. He is her head, and his efforts to restore her and direct her can be very helpful --- If the accused is a married brother, his wife would normally not attend the hearing.” (Sivu 84.)

”If a member of the media or an attorney representing the accused contacts the elders, they should not give him any information about the case or verify that there is a judicial committee” (Sivu 86.)

”Kyyneleet eivät välttämättä osoita aitoa katumusta” (sivu 93).

Lisätietoja karttamisesta ja oikeuskomiteoiden toiminnasta löytyy seuraavista teoksista: Valkila (2011), Ruoho (2013), Timonen (2013) ja Nousiainen (2014).

5. JEHOVAN TODISTAJIEN OHJEET KARTTAMISESTA

Jehovan todistajien kirjallisuudessa ja seurakunnissa pidetyissä puheissa kerrotaan toistuvasti miten yhteisöstä eronneita ja erotettuja pitää karttaa. Alle on koottu joitakin lainauksia. Lisää lainauksia löytyy osoitteesta http://johanneksenpoika.fi/vts_erotetun_karttaminen.html.

”Rakkaan perheenjäsenesi on tarpeen nähdä, että olet lujasti päättänyt asettaa Jehovan kaiken muun – myös perhesiteenne – edelle. –. – Älä etsi tekosyitä, joiden nojalla voisit olla yhteydessä erotettuun perheenjäsenen esimerkiksi sähköpostitse.”
Vartiotorni 15. tammikuuta 2013, sivu 16.

”Perheenjäsenten välinen side voi olla hyvin vahva. Niinpä kun aviopuoliso, lapsi, vanhempi tai joku muu lähisukulainen erotetaan tai eroaa seurakunnasta, se voi olla kristitylle koettelevaa. (Matt. 10:37.)

Millä tavoin uskollisten kristittyjen pitäisi kohdella tällaista sukulaista? --- Jumalan sanassa sanotaan, että meidän ei pidä 'edes syödä sellaisen kanssa' (1. Kor. 5:11). Me siis vältämme myös muuta toveruutta erotetun kanssa. Tähän sisältyvät muun muassa retket, juhlat, pallopelit, ostoksilla tai teatterissa käynnit ja ateriointi erotetun kanssa joko kotona tai ravintolassa”

Jehovan todistajien sisäinen julkaisu Valtakunnan palveluksemme, elokuu 2002.

”Jehova ei nykyään surmaa heti niitä, jotka rikkovat hänen lakejaan. Rakkaudessaan hän antaa heille mahdollisuuden katua epävanhurskaita tekojaan. Mutta miltä Jehovahista tuntuisi, jos katumattoman väärintekijän vanhemmat Häneltä koetukselle pitämällä tarpeettomasti yhteyttä erotettuun poikaansa tai tyttärensä?”

Vartiotorni 15.7.2011 s. 32.

On huomattavaa, että Jehovan todistajien oppien mukaan Jehovan todistajien kirjallisuus on Jumalalta tulevaa opastusta. Siihen uskovat suhtautuvat tässä kirjallisuudessa esitettyihin ohjeisiin siis huomattavalla vakavuudella. Heidän näkökulmastaan ohjeiden vastainen toiminta on rikkomista Jumalalta tulevaa opastusta vastaan, siis syntiä, joka saattaisi johtaa Jumalalta tulevaan rangaistukseen, esimerkiksi kuolemaan Harmagedonissa.

Karttaminen ei kuitenkaan ole jokaisen Jehovan todistajan henkilökohtainen valinta vaan karttamista pidetään yllä karttamisrangaistuksen uhalla. Entinen Jehovan todistaja -vanhin Hymenaios kirjoittaa kokemuksessaan oikeuskomiteoiden toiminnasta: ”Seurakunnassamme eräs veli joutui oikeuskomiteaan, koska oli osallistunut erotetun tyttärensä kihlajaisjuhlaan. Todella sairasta!”

6. KOKEMUKSIA OIKEUSKOMITEOISTA JA KARTTAMISESTA

Kartetuista ne, jotka edelleen uskovat Jehovan todistajien oppeihin ymmärtävät, että erotettuina ollessaan heidät on tuomittu kuolemaan Jehovan todistajien mukaan pian koittavassa hyvän ja pahan viimeisessä taistelussa, Harmagedonin sodassa. Kartetuista ne, jotka eivät enää usko Jehovan todistajien oppeihin tietävät, että todennäköisesti heidän loppuelämänsä ajan he eivät voi olla vapaasti tekemisissä omaistensa, sukulaistensa ja ystäviensä kanssa, jotka ovat Jehovan todistajia.

Kartetut häpäistään julkisesti ilmoittamalla seurakunnassa, että he eivät enää ole Jehovan todistajia. Tieto tästä leviää yleensä tehokkaasti koko Suomen Jehovan todistajien keskuuteen ja kaikki ymmärtävät tämän merkitsevän sitä, että tätä henkilöä ei saa enää tervehtiä ja häntä pitää karttaa. Useimmiten seurakunnissa juorutaan laajalti mistä Jehovan todistajista eroaminen tai erottaminen johtui. Suosittuja selityksiä ovat esimerkiksi henkilön ”pahuus”, mielenterveyden ongelmat tai maailman houkutukset, esimerkiksi seksi. Myös siitä juorutaan avoimesti kenen kanssa henkilöiden tiedetään harrastaneen seksiä.

6.1. KARTTAMISRANGAISTUKSEN VAKAVAT EMOTIONAALISET SEURAUKSET

Seurakunnasta erotettu tai eronnut on lopullisesti stigmatisoitu Jehovan todistajien keskuudessa, vaikka hän palaisikin seurakuntaan. Monilla oikeuskomitean kokeneilla on itsemurha-ajatuksia, tiedossamme on useita itsemurhayrityksiä ja toteutettuja itsemurhia. Monet kartetut joutuvat käymään läpi vuosia kestävästä terapian. Karttamisen vaikutukset ovat pitkäaikaisia. Jotkut kartetut kärsivät mielenterveyden ongelmista vuosikymmeniä karttamisen alkamisesta. Tässä on joitakin oikeuskomiteoiden, erottamisen ja karttamisen kokeneiden kertomuksia:

TAIKAVELHO:

”Elämäni ahdistavimpia ja pelottavimpia hetkiä on ollut se tilanne, kun vanhin tuli ilmoittamaan minulle erottamisestani. Erottaminen tarkoitti kohdallani asunnottomuutta sekä vanhempien ja läheisimpien ystävien menettämisestä. Onneksi minulla oli kuitenkin kaksi yhteisön ulkopuolista tuttua, joten en jäänyt aivan tyhjän päälle erottamisen myötä. Entiset ystäväni ja vanhempani karttavat minua edelleen. Olen kärsinyt jonkin verran ahdistuksesta, unettomuudesta ja masennuksesta, ja saanut niihin asianmukaista hoitoa.”

FLIP OF A COIN IS ALL THAT’S DIVINE:

”Komitea aloitettiin rukouksella, jonka jälkeen siirryttiin syytekohtiin. Tilanne oli erittäin ahdistava. Olin elämässäni sekä perhesuhteen että uskonkriisin takia vaikeassa tilanteessa, enkä olisi kaivannut enää yhtään lisähankaluutta. Jokainen arvostelu ja syytös tuntui puukoniskulta. Minkäänlaista tukea en tässä tilanteessa saanut, joten siinä komitean kuvaaminen auttamisjärjestelyinä on vääristelyä. Ke-

nelläkään näistä vanhimmista ei ollut koulutusta, jonka perusteella he olisivat voineet auttaa ihmisiä tällaisissa tilanteissa.--- Vanhimpien mielenkiinto yksityiskohtia kohtaan oli hämmästyttävää. Ns. maailmallisessa mittakaavassa tekoni oli pieni. Omatuntoni oli kalvanut niin paljon, että olin jo ennen komiteaa yrittänyt itsemurhaa. Minun kohdallani sitä ei laskettu lieventäväksi asianhaaraksi tai katumuksen merkiksi. Olen vasta myöhemmin lukenut, että sellainenkin käytäntö on olemassa.--- Komitean jälkeen tunsin musertavaa arvottomuuden tunnetta. Koin itseni epäonnistuneeksi hylkiöksi.

--- On vaikeaa kuvitella tilannetta, missä voitaisiin tehdä vielä enemmän tuhoa henkisesti kuin mitä oikeuskomiteoissa tehdään. Epäpätevät vanhimmat ahdistelevat heikossa tilanteessa olevia oman mielensä mukaan. Elämässäni jälki oli sen mukaista. Terapia tuli jälkikäteen tarpeeseen. Seurakunnassa ollessa se kiellettiin, koska se olisi ”tukahduttanut uskon”. Pidän oikeuskomiteajärjestelyä erityisen haitallisena siksi, että sitä yritetään naamioida auttamistarkoitukseen, siinä painostetaan ihmisiä vääristynein vallankäytön muodoin sekä jopa estetään tahallisesti oikean avun hakeminen.”

NIMETÖN:

”Koska tiesin, että asia tulisi julki, paruin viikon ja mietin menisinkö tosiaan naimisiin 35-vuotiaan miehen kanssa, joka käytti kokemattomuuttani hyväkseen. Vai kertoisinko kaiken helvetin vanhimmille, vaiko tappaisinko itseni kenties, vaiko jättäisinkö järjestön...”

Kaikki kävi mielessäni, kunnes istuin komiteassa ja kerroin yksityiskohtia myöden ensimmäisestä yhdynnästäni itkien koko helvetin traumaattisen session... ja minulta kehdattiin vielä kysyä, miksi itken. No en osannut sanoa siihen mitään.

--- Komitea nro 4:

--- Sain kuitenkin itseni mutsini luo, joka sanoi siihen, että nyt soitetaan vanhimmille! Ja sinne mut raahattiin, vaikka hoin, että tapan itseni, jos mut erotetaan. Itkin hysteerisenä eteisessä koko komitean, ja veljet kuulustelivat minua itse olohuoneen sohvalta käsin... vastailin vain kysymyksiin, jotka koskivat taas yksityiselämäni, joka oli jo muutenkin täysin raiskattu... Vanhimmat päätyivät pitämään minut seurakunnassa.

--- Päädyin lopulta kotoani (äitini luota), jossa valvoin kaikki yöt

ja uhosin tappavani itseni... suljetulle... Tuolloin olin niin sekavassa tilassa, että en pystynyt enää puhumaan, ainoastaan itkemään...

--- Komitea tuli siis suljetulle. Olin kirjoittanut vanhimmalle tekstarin, että poltan ja haluan erota sen takia. Ja jumaliuta ne alko kyselleen multa, että kuinka syvään vedät röökiä henkeen.

--- Kun pääsin pois suljetulta, muutin omaan pieneen kämppään keskustaan... yritin siis tappa itseni ja koin, että kaikki pitivät minua vain pahana ihmisenä, ja koin kaiken rankaisuna, mitä ikinä paha koinkin...

Menin viinakaupan kautta, otin kaikki sata pilleriä ja ajattelin, että siinä mennään, jos mennään. No sitten sekavana soitin mutsille, että taisin ottaa vähän liikaa noita feikkipillereitä, ja heräsin TYKS:ssä oltuani hengityskoneessa tovin.. sieltä suoraan suljetulle vaan, ja sekatvat lääkkeet päälle... en enää välittänyt... pääsinkin kotiin aika pian, sillä en edes jaksanut itkeä...

Sitten tuli kenkäkomitean vuoro, tosin sitä ennen edelsi yksi komitea suljetulla vielä.

--- Menin komiteaan. Tällä kertaa istuin sohvalle itkemään, ja veljet totes, että kenkää tuli, sitä ennen ne luki mulle kaikki mahdolliset synnit jne... raamatusta, jonka jälkeen ne sanoi et oot erotettu... ja menivät iloisesti rupertellen juttelemaan keittiöön ja kahvittelemaan. Istuin hetken sohvalla parkumassa ja hiivin vapauteeni..."

ATTE:

"Olen kärsinyt vuosia pahoista masennuksista ja nyt viime aikoina psykiatrin kanssa havaittu minulla olevan melkoisen paha trauma siitä, että kaikki läheiseni minut sitten jättivät - vain sen vuoksi, etten usko."

LEEMET:

"Olin masentunut ja minulla oli uniongelmia vuoden ajan erottamisen jälkeen."

POUTAPILVI:

"Mietin vain muita nuoria hauraassa iässä, ja sitä tuhoa, mitä nuo oikeuskomiteat voivat tehdä nuoren mielelle. Ne ovat nöyryyttäviä ja

äärimmäisen ahdistavia tilanteita ja voivat arpeuttaa mielen pitkäksi aikaa.

Sen verran muuten voin sanoa vielä kurioositeettina, että itsemurhayrityksen jälkeen ei tarvitse mennä komiteaan, vaikka olisi tehnyt muutakin ”syntiä”. Itsemurhayritys on nimittäin itsessään jo osoitus katumuksesta, joten se riittää, eikä oikeuskomiteaa tarvita.”

EI-OSA-MAAILMASTA VIELÄKÄÄN:

”Muistan elävästi, miten jännitin ja pelkäsin komiteaa. Ketään en uskaltanut katsoa silmiin, vaan pää alaspäin ja itku silmässä, pää painuksissa ja häpeissäni lähestyin Valtakunnansalia. --- Kun pääsin auttoon takaisin (muistan hyvin) huusin ääneen suoraa huutoa ja tunsin, kuinka elämäni valui minusta ulos. Edessä olisi ”pitkä, musta matka”, kuten minulle sanottiin lähtiessäni komitean istunnosta, ja siltä se myös todella tuntui. En tiennyt miten jatkan eteenpäin. --- Loppujen lopuksi kaikki lapseni ovat jättäneet ”totuuden”, jollaisena sitä pidimme ja jonka varjolla kaikki tämä sallittiin tapahtuvan. Kaikki ovat kärsineet ja joutuneet hyväksikäytetyiksi monin eri tavoin. Oman itsensä arvostaminen ja rajojen asettaminen itselle on ollut ja on vieläkin hakusessa. Paljon surua, hätää ja ahdistusta.”

UUSINTARIKOLLINEN:

”He eivät halunneet enää minun tapaavan lapsenlastani muuten kuin heidän läsnä ollessaan. Vähitellen he ovat kiristäneet otetta niin, että en saa enää tavata lainkaan lapsenlapsiani. He eivät ole missään tekemisissä kanssani. Tämä ja se, että menetin kaikki ystäväni samalla, johti siihen, että hakeuduin terapiaan, joka kesti kaksi vuotta.”

AJATUSRIKOLLINEN:

”Nykyinen karttamisrangaistus on julma ja vastoin aitoa kristillisyyttä. Se aiheuttaa erityistä tuskaa niille nuorille, jotka joutuvat vanhempiensa hylkäämäksi, ja vain siksi, että he haluavat valita itse oman uskonnollisen vakaumuksensa.”

Kuten näistä kertomuksista käy ilmi, Jehovan todistajien oikeuskomiteoissa kuulustellaan ja seurakunnasta erotetaan myös sellaisia, joilla on pahoja ongelmia elämässään, esimerkiksi mielenterveyden ongelmia. Alkoholismi on yksi syy Jehovan todistajista erottamiseen, vaikka se on vakava sairaus. Uskontojen uhrien tukiry:ssä tiedämme ainakin yhden tapauksen, jossa henkilö erotettiin Jehovan todistajista alkoholismin vuoksi ja sen jälkeen hän tappoi itsensä. Tällaisia tapauksia on kuitenkin luultavasti useita. Itsemurhassa onnistuneet eivät ole enää keskuudessamme kertomassa kokemuksiaan oikeuskomiteoiden kuulusteluista ja karttamisesta.

Lisäksi jotkut tappavat itsensä jo ennen Jehovan todistajista erottamista pelätessään oikeuskomiteaan joutumista ja karttamista.

Oikeuskomiteoiden kuulusteluja pitävät Jehovan todistaja –vanhimmat omaavat tyypillisesti hyvin vähän koulutusta. Tämä johtuu siitä, että Jehovan todistajat suhtautuvat kielteisesti korkeakoulutuksen hankkimiseen. Sen sijaan suositaan käytännön ammatteja. Tämä on osasyy siihen, että Jehovan todistaja –vanhimmillla ja Jehovan todistajien ylimmällä johdolla on rajalliset kyvyt ymmärtää erottamisen ja karttamisen seurauksia.

FLIP OF A COIN IS ALL THAT'S DIVINE:

”Komitean muodosti kolme vanhinta, jotka kaikki olivat ammatiltaan lehdenjakajia.”

Myös alaikäisiä kuulustellaan ja heille langetetaan karttamisrangaistuksia. Soppis kertoo oikeuskomitean kuulustelusta. Tapahtumien aikaan hän oli 17-vuotias:

SOPPIS

”Komiteassa kyseltiin **TODELLA** yksityiskohtaisesti tapahtumista. Vaikka sanoin, että olin ollut todella humalassa, tingattiin asioita kuten ”tapahtuiko moraalittomuus useita kertoja yön aikana”, ”saitko orgasmin”, ”saiko kumppanisi orgasmin”, ”käytitkö ehkäisyä”, ”nautitko”, ”millaisissa tunnelmissa aamulla erositte tämän miehen kanssa” jne. Vaikka olin ikäisekseni siinä vaiheessa tehnyt paljon asioita ja nähnyt vaikka mitä, toi komitean yksityiskohtainen erittäin henkilökohtaisten asioiden kuulustelu oli uskomatonta. Siinä vaiheessa kun veli Utelias tiedusteli, oliko seksikumppanillani kunnon erektio jatkuvasti vai lopahteliko se välillä (!!!??) totesin, että en näe mitään syytä miksi näitä asioita puidaan näin yksityiskohtaisesti.”

Jehovan todistajien yksityisyyteen puututaan todella rajusti. Ihmisiä vaaditaan esimerkiksi lopettamaan seurustelusuhde karttamisrangaistuksen uhalla tai heidän kotiinsa voidaan tehdä tarkastuskäynti, jossa etsitään todisteita esiaviollisen seksin harrastamisesta.

ONNETARTENOTTOLAPSI:

”Valtakunnansalilla oli kolme vanhinta. Tapaamisia ei tarvittu kuin yksi. Vanhimmat kertoivat saaneensa tietoonsa, että asun naisen kanssa. Myönsin asian samantien. Tämän jälkeen vanhimmat esittivät toimenpiteet jotka tulisi tehdä, että minua ei erotettaisi. Vaatimus tietenkin oli, että minun tulisi muuttaa erilleen tyttöystävästäni.”

SOPPIS:

”Ensimmäinen komitea oli tähän toiseen verrattuna siinä mielessä erilainen, että tässä asenteet oli todella aggressiiviset, kovat ja armottomat. Kaikki mitä sanoin, kyseenalaistettiin. Mulle kerrottiin, että heillä on faktaa siitä, että mä asun avoliitossa tämän miehen kanssa. (Olin muuten komitean aikaan jo eronnut tästä tyypistä). Sanoin, että ei pidä paikkaansa, me ei olla missään vaiheessa asuttu yhdessä. Vanhimmat väitti kivenkovaan, että valehtelen, ja että asia pitää lähteä tarkistamaan mun asunnolle. Näin tehtiin, ja mun kotona tehtiin tupatarkastus (!!). Lopulta kun nämä herrat eivät muuta keksineet, alkoivat inttää että miksi mulla on 120cm leveä sänky, että olen tietentahtoen päättänyt harrastaa moraalittomuutta, kun olen valinnut sen levyisen sängyn.”

Oikeuskomitealle syntien tunnustaminen koetaan myös helpottavaksi. Vaikka seurauksena olisi Jehovan todistajista erottaminen ja karttaminen sisältäen perheen ja ystävien menettämisen, pahinta monille on vuosien ajan odottaa menettävänsä läheisensä. Monet kokevat komitean tilaisuutena tehdä välit selviksi Jehovan todistajien kanssa lopullisesti.

ONNETARTENOTTOLAPSI:

”Oikeuskomitean jälkeiset tunnelmat olivat helpottuneet. Olin ilmoittanut eroavani Jehovan todistajista, ja olisin vapaa päättämään

omista asioistani, enkä olisi enää tilivelvollinen seurakunnan vanhim-
mille.”

ATTE:

”Olin hyvästellyt läheiseni jo ennen tuota komiteaa ja komitea oli-
kin minulle vain tilaisuus sanoa kasvotusten vanhimpien edessä halu-
ni erota lahkosta.”

MINSKUH:

”Komitean jälkeen oli helpottunut olo mutta myöskin hieman surul-
linen, tietäen että tulen menettämään ystäväni sekä perheeni.”

X:

”Minut erotettiin, ja filis oli sen jälkeen sellainen, että olin lähtenyt
ovet paukkuun. Sain puhuttua suuni puhtaaksi. Minusta on hyvä läh-
teä niin, koska silloin ei tee ainakaan mieli takaisin, koskaan.”

POUTAPILVI:

”Olin ollut kamalissa omantunnontuskissa ns. syntieni takia, koska
silloin uskoin seurakunnan oppeihin täysin. Anteeksiantoa voi hakea
oikeuskomitean kautta, joten olin jollain tavalla helpottunutkin, että
minut oli ”narautettu” jonkun muun seurakuntalaisen toimesta.---
Mietin nyt, miten ihmeessä jaksoin ja pystyin niihin komiteoihin sil-
loin. Muistan sen henkisen ja jopa fyysiseksi muuttuneen ahdistuksen
ja tuskan, kun ”tietää” tehneensä syntiä, muttei uskalla tunnustaa, kos-
ka ei halua oikeuskomiteaan ja sitä kautta erotetuksi. Toisaalta oike-
uskomitea oli käytävä läpi, jos halusi taas jonkinlaisen mielenrauhan
ja pois jatkuvasta syyllisyydestä ja häpeästä.”

Karttaminen on usein hyvin totaalista, mutta toisaalta kaikissa perheissä ei nou-
dateta Jehovan todistajien johtajien ohjeita, että myös perheenjäseniä pitää kart-
taa.

FLIP OF A COIN IS ALL THAT'S DIVINE

”Harvojen jt-sukulaisteni kanssa en ole keskustellut tai tavannut heitä viiteentoista vuoteen. Lapseni isovanhemmat ikäänkuin katosivat olemasta, vaikka olemme muiden sukulaisten kautta välillä yrittäneet lähettää terveisiä. Seurakuntalaiset eli koko entinen elämäni ja kaikki senaikaiset ns. ystäväni karttavat. Eräs jehovantodistaja otti minuun vuosia sitten yhteyttä, josko haluaisin takaisin seurakunnan yhteyteen. Hänen seuransa ihmisenä olisin hyväksynyt, mutta tämä ehdollisen ystävyuden tarjous ei houkuttanut.”

MINSKUH:

”Erottamisen seurauksena siis aiemmat ystäväni ja perheeni (äiti, isä ja sisko) karttavat.”

ATTE:

”En ole saanut käydä kotonani sitten vuoden 1999 syksyn. Vanhempani ja sisarukseni, sekä ainoat serkkuni ja heidän vanhempansa eivät halua olla minun kanssani missään tekemisissä. Olen muutaman kerran kokeillut ns. kepillä jäätä ja kysynyt, josko voisין käydä heitä tervehtimässä, mutta vastaus on ollut kielteinen.”

ONNETARTENOTTOLAPSI:

”Jehovan todistajista eroaminen ei vaikuttanut lähimpiin sukulaissuhteisiin (johtuen lähinnä siitä, että lähimmät sukulaiset eivät ole enää käytännössä mukana toiminnassa), mutta entiset ystävät ja tuttavat seurakunnasta karttavat ihan kuten Jehovan todistajien sääntöihin kuuluukin. Kaupassa kohdatessamme he eivät ota minkäänlaista kontaktia eivätkä tervehdi. Komiteaistunnon aikana päätin, että tämä on se hinta jonka joudun maksamaan vapaudesta - ajattelunvapaudesta ja uskonnonvapaudesta.”

6.2. JEHOVAN TODISTAJIEN PIITTAAMATTOMUUS HENKILÖTIETOLAISTA

Jehovan todistajat tekevät oikeuskomiteoiden istunnoista pöytäkirjan, jota säilytetään kahtena kappaleena komiteassa syytettynä olleen henkilön kuolemaan saakka tai jopa sen jälkeenkin. Oikeuskomiteoissa syytettynä olleille ei kerrota pöytäkirjan tekemisestä, eikä tietojen säilyttämisestä. Lienee turhaa mainita, että pöytäkirjat sisältävät hyvin arkaluontoisia tietoja esimerkiksi ihmisten vakaumukseen ja seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyen. Henkilötietolain edellyttämä tarkastusoikeus ei toteudu: vielä kenenkään tiedetä saaneen tarkastaa itseään koskevia tietoja, vaikka useat entiset Jehovan todistajat ovat pyytäneet tietojaan.

UUSINTARIKOLLINEN:

”Tapasimme kotonani. He kysyivät, että olinko aiemmin joutunut oikeuskomitean eteen. Sanoin, että n.25 vuotta sitten. He sanoivat, että olisinko kertonut siitä, jos he eivät olisi kysyneet. Sanoin, että en, sillä tapahtumalla ei ollut mitään tekemistä tämän asian kanssa. Ihmettelin, että mistä he tiesivät asiasta, niin he sanoivat, että he avasivat ruskean kirjekuoren, jossa siitä kerrottiin.”

LASTU (JEHOVAN TODISTAJIEN VANHIMPANA 15 VUOTTA TOIMINUT):

”Oikeuskomiteaistunnoista tehtiin pöytäkirjat kahtena kappaleena. Toinen lähetettiin Beteliin (Jehovan todistajien päätoimisto Suomessa) ja toinen sihteerin arkistoon. Ohjeena oli, että kirje säilytetään koko ”väärintekijän” elinikä ja jos hänet erotettiin, niin takaisinottoa varten perustettiin uusi komitea ja se avasi tuon suljetun kirjekuoren ja vanhat synnit kerrattiin ennen takaisinottoa.”

KGB-JÄSEN NRO 1012 (ENTINEN VANHIN):

”Jokaisen oikeuskomitean jälkeen laadimme tapauksesta pöytäkirjan, mikä suljettiin kirjekuoreen. Kirjekuoren päälle kirjoitettiin kaikkien asianosaisten nimet. Sitä säilytettiin seurakunnan arkistossa tai jonkun oikeuskomitean vanhimman kotona. Pöytäkirjasta laadittiin myös kooste Betelin ohjeiden mukaan ja lähetettiin haaratoimistoon. Emme koskaan pyytäneet oikeuskomiteassa olleelta lupaa kirjata ja säilyttää hänen tietojaan.”

”Oikeuskomiteoiden pöytäkirjat

Kun asianmukaisesti valittu oikeuskomitea on tavannut väärinteosta syytetyn ja tuloksena on erottaminen, ojentaminen tai asian raukeaminen todisteiden puuttuessa, se laatii asian käsittelystä pöytäkirjan ja allekirjoittaa sen. (Samoin menetellään silloin, kun komitea käsittelee eroanomusta tai kun kaksi veljeä käsittelee kastamattoman julistajan väärintekoa). Pöytäkirjoja – samoin kuin leimattua S-79b-korttia, jos asianomainen on erotettu tulee säilyttää suljetuissa kirjekuorissa. Kuoreen tulee merkitä asianomaisen nimi, mahdolliset toimenpiteet, päivä jolloin toimenpiteisiin ryhdyttiin, ja asiaa käsitelleiden veljien nimet. Sihteeri säilyttää suljettua kuorta. Mikäli jossain vaiheessa on tarpeen avata jokin kuori, esimerkiksi, jos joku anoo takaisin seurakuntaan, sen saavat tehdä vain ne vanhimmat, jotka vanhimmisto on valinnut käsittelemään asiaa. Jos on kyse jonkun ottamisesta takaisin, suljettuun kuoreen tulee merkitä takaisinottopäivä ja komiteassa palvelleiden nimet. Kuoreen tulee merkitä myös päivämäärä, jolloin kaikki rajoitukset on poistettu takaisin ottamisen tai ojentamisen jälkeen.”

(Koko kirje on luettavissa osoitteessa:

http://johanneksenpoika.fi/tietosuoja2/Betel_12012009.pdf.)

6.3. ENTISTEN VANHIMPIEN KOKEMUKSIA OIKEUSKOMITEOISTA

Oikeuskomiteat voivat olla ahdistavia kokemuksia myös niihin osallistuneille vanhimille.

HYMENAIOS:

”Itse mietin paljonkin miten ahdistava tilanne kuulusteltavalle oli. Muistan erään todella ahdistavan kerran, kun sisar oli raiskattu, ja syytimme häntä esiaviollisesta seksistä. Kuulustelu pidettiin sisaren kotona. Kun kuulustelu oli pidetty, me neuvottelimme päätökses-tämme, ja sisar odotti sillä aikaa asuntonsa parvekkeella, että pääsi kuulemaan tuomiomme. Päätöksen tekeminen kesti noin 20 min. Oli lokakuu. Sisar sai julkisen ojennuksen. Olin eri mieltä päätökses-

tä. Tämä kyseinen sisar oli nimenomaan halunnut minut mukaan tähän komiteaan, johon yksi komiteaan kuuluneista vanhimmista totesi: 'Hän halusi sinut mukaan tähän komiteaan, koska olet niin salliva, katsot joskus asioita läpi sormien.'

Oikeuskomiteajärjestely on hyvin sairas. Olen ollut mukana komiteoissa, joissa on kyselty ihmisten seksielämään liittyviä yksityiskoh-
tia. 'Saitko orgasmin', 'Minkälaisissa tilanteissa sinä yleensä masturboit?' Ja olen myös ollut tilanteissa, joissa on pilkattu kuulusteltavaa: "Ota toi tukisukka pois päästä." kun nuorella veljellä oli pipo päässä. Häpeän noita aikoja. Kadun niitä."

KGB-JÄSEN NRO 1012:

"Tällä hetkellä katson, että koko karttamisjärjestely on aivan sairas ja suorastaan rikos ihmisyyttä vastaan. Karttamisesta puhutaan niin paljon seurakunnassa, että sitä jotenkin pidetään luonnollisena ja oikeana. Näin ollen on jotenkin ymmärrettävää, että minäkin hyväksyin aiemmin karttamisen ainakin jollain tasolla. Puhutaan ainoastaan keinoista "auttaa" ihmistä siinä tilanteessa. Se on Vartiotorniseuran mukaan "rakkaudellinen järjestely", vaikka todellisuudessa karttaminen on aivan sairas järjestely. Rakkautta se ei ole."

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Jehovan todistajien järjestö vaatii jäseniltään suuria uhrauksia. Heitä kehoitetaan lahjoittamaan rahaa järjestölle, luopumaan koulutuksen hankkimisesta ja urasta sekä sen sijaan käyttämään elämänsä vapaaehtoistyön tekemiseen Jehovan todistajien järjestön hyväksi. Jäseniä muistutetaan toistuvasti siitä, että heidän uskonsisarensa ja -veljensä ovat kärsineet ja tehneet suuria uhrauksia uskonsa puolesta. Jehovan todistajia on tapettu keskitysleireillä natsien vainoissa, heitä on kuollut uskonkoetuksissa verensiirroista kieltäytymisen vuoksi - ja he ovat menettäneet perheenjäseniään, joita on alettu karttaa. Jäsenille uskotellaan, että heidän pitää läpäistä näitä uskonkoetuksia koska he käyvät taistelua Saatanaa ja demoneita vastaan.

Näiden suurten vaatimusten ja uhrausten seurauksena Jehovan todistajien jäsenkunta koostuu vain toimintaan hyvin sitoutuneista jäsenistä. Vapaamatkustajia ei suvaita. Kaikki ympärillä olevat ovat ovelta ovelle -työtä tekeviä sananjulistajia. Vaikka Jehovan todistajista eroaminen on hyvin tuskallista karttamisrangaistuk-

sen vuoksi, monet kuitenkin eroavat yhteisöstä. Yhdysvalloissa tehdyn satunnaisotantatutkimuksen mukaan vain 37% Jehovan todistajien lapsista oli vielä aikuisena Jehovan todistajia. Yhteisön kyky säilyttää lapset jäseninä vielä aikuisena oli heikompi kuin millään toisella suurella uskonnolla Yhdysvalloissa (Pew Forum, 2008). Varsin monet siis joutuvat kartetuiksi. Maailmanlaajuisesti kartettuja on ilmeisesti yli miljoona (JWfacts, 2014b).

Oikeuskomiteat ja karttamisrangaistukset ovat julmaa väkivaltaa, jotka polkevat ihmisoikeuksia. Joidenkin kohdalla ne johtavat vakaviin terveysongelmiin ja jopa itsemurhaan.

Pyydämme oikeusministeriä selvittämään miten tähän ongelmaan voitaisiin puuttua. Olisiko mahdollista järjestää selkeämpää tukea ihmisille, jotka eroavat Jehovan todistajista ja joutuvat karttamisrangaistuksen kohteeksi? Entä miten voitaisiin tukea niitä Jehovan todistajia, jotka eivät voi erota yhteisöstään karttamisrangaistuksen pelosta, mutta kokevat yhteisön ahdistavana? Heillä ei ole oikein ketään kenen puoleen kääntyä.

Yksi mahdollisuus kannustaa Jehovan todistajia ihmisoikeuksien kunnioittamiseen olisi vaatia Jehovan todistajien järjestöä korvaamaan entisten Jehovan todistajien terveydenhoidon kustannuksia. Myös itsemurhan tehneiden omaisille voitaisiin vaatia korvauksia uskonyhteisöltä, jos voidaan osoittaa, että se on toimillaan todennäköisesti vaikuttanut asiaan esimerkiksi vaatimalla uhrin läheisiä karttamaan häntä.

Lukuisat Uskontojen uhrien tuki ry:n kuulemat entisten vanhoillislestadiolais-ten, mormonien ja helluntailaisten kokemukset osoittavat, että tiiviistä ja tiukan kontrolloivasta uskonyhteisöstä irtautuminen voi olla rankka prosessi ilman karttamistakin. Jehovan todistajista irtautumisessa on vielä lisärasitteena systemaattinen ja laajamittainen karttaminen, jossa omaisiakin vaaditaan rangaistusten uhalla katkaisemaan yhteydenpito entiseen jäseneseen.

LÄHTEET

- Holden, A. (2002). *Jehovah's Witnesses, Portrait of a Contemporary Religious Movement*. London, Routledge.
- Johanneksen poika (2014). *Asiaa karttamisesta*.
http://johanneksenpoika.fi/asiaa_karttamisesta.html
- JWfacts (2014a). *Disfellowshipping and Shunning*.
<http://www.jwfacts.com/watchtower/disfellowship-shunning.php#reasons>
- JWfacts (2014b). *Jehovah's Witness Statistics*.
<http://www.jwfacts.com/watchtower/statistics.php>
- Nousiainen, A. (2014). *Maailman loppu*. Helsingin Sanomien kuukausiliite, toukokuu.
- Omat polut (2011). *Hengellinen väkivalta voi tuhota työkyvyn ja terveyden*.
<http://freepathways.wordpress.com/2011/10/24/vakivalta-voi-tuhota/>
- Pew Forum (2008). *U.S. Religious Landscape survey*.
<http://religions.pewforum.org/>
- Ruoho, A. (2013). *Päästä meidät pelosta, hengellinen väkivalta uskonnollisissa yhteisöissä*. Helsinki, Nemo.
- Timonen, J. (2013). *Todellisuudesta toiseen, identiteetin rakentuminen uskonnollisista yhteisöistä irtautuneiden elämäkertomuksissa*. Joensuu, Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura.
- Valkila, J. (2011). *Kartetun kohtalo*. Teoksessa: Kouros, K. (toim.) *Iloisen talon kellareissa*. Helsinki, Into Kustannus.
- Valkila, J. ja Peltoniemi, J.-P. (2013). *Selvitystyö lapsiasiavaltuutetulle: Lasten oikeuksien toteutumisessa Jehovan todistajien keskuudessa on vakavia puutteita. Uskontojen uhrien tuki UUT ry:n selvityksiä 2/2013*.
<http://www.uskontojenuhrientuki.fi/lasten-oikeudet-jehovan-todistajat>
- Williams, K. (2001) *Ostracism: The Power of Silence*. New York, Guilford.

LIITE 1.

Kirjoituspyyntö oikeuskomitean kuulusteluihin joutuneille ja vanhimille, jotka ovat olleet kuulustelijoina

A) KUULUSTELUIHIN JOUTUNEET

Kerro lyhyesti joitain tietoja itsestäsi, oletko nainen vai mies, minkä ikäinen olit suunnilleen joutuessasi komiteaan, milloin tämä tapahtui suunnilleen (millä vuosikymmenellä?).

1. Mitkä tapahtumat johtivat oikeuskomitean perustamiseen?
2. Saitko vanhinten ”kuritusta” osaksesi jo ennen komiteaa? Jouduitko esimerkiksi vanhinten puhutteluun? ”Merkittiinkö” sinut ennen komiteaa tai sen jälkeen?
3. Kuvaile oikeuskomitean istuntojen tapahtumat. Keitä oli läsnä? Missä tapaaminen pidettiin? Mitä rangaistuksia jaettiin?
4. Miltä komiteaan joutuminen tuntui ennen komiteaa, sen aikana ja sen jälkeen?
5. Millaisia seurauksia komiteasta on ollut sinulle? Onko se johtanut karttamiseen? Jos on, kuvaile karttamisen laajuutta (vanhemmat, lapset, sisarukset, isovanhemmat, suku, ystävät) ja kesto. Oletko kokenut komiteaan ja karttamiseen mahdollisesti liittyviä mielenterveyden ongelmia (esim. ahdistuneisuus, unettomuus, masennus, itsemurha-ajatukset) ja kuinka pitkään? Oletko hakenut lääkärin hoitoa näihin ongelmiin?

B) KYSYMYKSET KOMITEOIHIN OSALLISTUNEILLE VANHIMMILLE:

1. Kerro taustatietoa kaikista oikeuskomiteoista joissa olet ollut mukana vanhimman ominaisuudessa. Milloin komiteat pidettiin (mainitse esim. vuosikymmen)? Millaisista asioista syytettyjä kuulusteltiin?
2. Saitko vanhinten opaskirjan lisäksi muuta opastusta oikeuskomitean toimintaan?
3. Mietittekö miten paljon komitea tai sen langettamat rangaistukset mahtavat ahdistaa kuulusteltavaa?
4. Piditkö karttamisrangaistusta oikeudenmukaisena?
5. Ahdistuitko sinä komiteoista?
6. Mitä muuta haluaisit kertoa oikeuskomiteoiden toiminnasta?